

Central European
Digital Media
Observatory

Institucionální důvěra: Vláda a parlament

Coffee Beans

Společenská důvěra je klíčový ukazatel „zdravotního stavu“ společnosti. Obecně platí, že čím je důvěra vyšší, tím je to pro zemi lepší – vyšší důvěra znamená nižší cenu kooperace, lepší zvládání krizí, vyšší ochotu bránit zemi či vyšší výtěžnost daní.

Důvěra funguje na dvou základních osách – vertikální, a horizontální. Horizontální důvěra je o mezilidských vztazích – tedy o důvěře ke členům rodiny, sousedům, kolegům či cizincům. Vertikální důvěra je o důvěře k autoritám, tedy vztah jednotlivce ke společenským institucím a elitám. V našem kulturním prostoru jsou to hlavně stát a jeho zástupci, ale velký vliv mají i instituce a elity z prostředí akademie, byznysu, církví (hlavně na Slovensku), médií a v některých případech i sportu, showbyznysu či občanské společnosti.

V příštích třech mikroblozích se podíváme na institucionální důvěru, a hned v prvním na důvěru ve vládní instituce v České republice a na Slovensku.

World Values Survey (7. vlna, 2022), který mají čeští a slovenští vědci po 24 letech opětovně k dispozici, se ptal, nakolik lidé věří různým institucím.

	Součet % respondentů, kteří odpověděli <i>velmi důvěrujem/velmi důvěřuji</i> a <i>celkom důvěrujem/celkem důvěřuji</i>					
	1990 (WVS)		1998 (WVS)		2022 (WVS)	
	SR	ČR	SR	ČR	SR	ČR
Vláda	34,8	47,8	41,5	29,8	21,3	33,3
Politické strany	34,9	48,1	21,1	14,3	16,0	20,7
Parlament	35,4	47,9	29,0	19,8	19,4	35,1

Z výsledků je zřejmých několik pozorování:

Po pádu minulého režimu panoval v československé společnosti silný optimismus z demokracie, který se po jistém vystřízlivění z každodenní reality jejího fungování nezopakoval.

Slováci svým vládním institucím věří výrazně méně než Češi.

Obě země spojuje, že za nejméně důvěryhodné instituce v celé zemi (nejen když přijde na vládní instituce) považují politické strany.

Největší rozdíl mezi zeměmi je v trendu zachyceném v roce 1998. Na Slovensku sběr probíhal v době nástupu první reformní vlády Mikuláše Dzurindy a volební porážce Vladimíra Mečiara, kdy si velká část společnosti slibovala pozitivní změnu společenských poměrů. Česká společnost naopak ve stejném období vnímala své instituce velmi negativně – kolekce dat probíhala v období úřednické vlády Josefa Tošovského, která nastoupila po druhé vládě Václava Klause těsně po aféře s financováním ODS, kdy KDU-ČSL a ODA odešly z koalice.

Zároveň je zajímavé, že Slovensko zaznamenalo nejnižší důvěru vládě v dějinách země v roce 2023 (14%), ale sestupný trend je vidět již z dat WVS (21%). Politická kultura v Česku je zjevně stabilnější, důvěra vládě málokdy klesne pod 30 %. I těsně po pandemii, která zásadně přispěla k rozdělení společnosti, byla o polovinu vyšší než na Slovensku.

Na posledních dvou příkladech je vidět, jak důležité je znát kontext, ve kterém se sběr odehrával – a proč je tak nutná spolupráce společenských a datových vědců v jednom týmu a kombinace kvalitativních a kvantitativních metod, kterou přináší CEDMO.

Financováno
Evropskou unií
NextGenerationEU

NÁRODNÍ
PLÁN
OBNOVY